

KEITJES OM NAAR OM TE KIJKEN

over *Stil Alarm*

van *Krijn Peter Hesselink*

JEROEN DERA

FOTO KEKE KEUKELAAR

De eerste keer dat ik **Krijn Peter Hesselink** zag, was in het Amsterdamse Perdu op 7 maart 2008. Het was op een avond die geheel in het teken stond van Lucebert, met hooggeleerde sprekers als Anja de Feijter en Marc de Kessel. Hesselink was aanwezig als voordrachtskunstenaar, en presteerde wat velen voor onmogelijk zullen houden: geheel uit zijn hoofd droeg hij Luceberts historische debuutbundel *apocrief/de analphabetische naam* voor, inclusief bijpassende mimiek en trefzekere pauzes die duidelijk maakten dat hij het werk van de Keizer der Vijftigers ook nog eens begrepen had. Zelden ben ik zo onder de indruk geweest van een poëzieperformance.

Toch zien we weinig van de grote woordkunstenaar terug in Hesselinks werk. Waar Lucebert hoogst associatieve, van intertekstualiteit doorgelichte poëzie schrijft, die niet zelden een sterk moralistische inslag kent, past zijn voordrager beter in de traditie van jonge dichters die een sobere, heldere poëzie nastreven. Zowel Hesselinks goed ontvangen debuut *Als geen ander* als zijn nieuwe bundel, *Stil Alarm*, zijn eerder toegankelijk dan hermetisch, eerder concreet dan abstract.

Die concreetheid uit zich in Hesselinks grote aandacht voor details. De dichter schuwt het niet om zo nu en dan de grote thema's van het leven te laten voor wat te zijn, om vervolgens in te gaan op kleine voorvallen die vaak opvallend herkenbaar zijn. Het gedicht 'Keitjes om mee te keilen' bijvoorbeeld beschrijft een situatie die uit het gemiddelde gezinsleven gegrepen is:

De beste keitjes
vind je in Frankrijk

hij had er een stel
mee terug genomen, maar

het Nederlands water
keilt lang niet zo lekker

ze liggen bij haar
nu onder de koelkast

en niemand die nog
naar ze om durft te kijken

Een gedicht als dit laat zien hoe gedoseerd Hesselink schrijft: hier is geen woord te veel gebruikt. De poëzie in *Stil Alarm* laat zich kenmerken door haar puntigheid en precisie, die haar tegelijkertijd eenvoudig en onnavolgbaar maakt. Hesselink is in staat zijn lezers mee te laten vloeken in zijn gedicht over treinen met een uur vertraging (dat hij, origineel als hij is, vanuit het perspectief van een

vertrekbord schrijft) en verbaast zo nu en dan met zijn beeldspraak – het meest memorabel vond ik het gedicht 'Verkwikking', waarin een vrouw het onaangeroerde kopje koffie begraaft dat haar geliefde achterliet toen hij bij haar wegging. In dit soort momentopnamen is Hesselink op zijn best.

Toch weet *Stil Alarm* het karakter van een verzameling fraaie schetsen te overstijgen. Als geheel ademt de bundel een onzekerheid uit, die zich veelal bij het lyrisch ik manifesteert. Onzeker lijkt Hesselinks 'ik' over zijn plaats in de samenleving, waarin hij herhaaldelijk geconfronteerd

wordt met zaken waar hij geen grip op heeft. Exemplarisch in dit verband is het gedicht 'In een verder lege coupé', waarin de ik-figuur in de trein zit en zijn enige medepassagier tot twee keer toe luid 'KANKER' schreeuwt. De situatie eindigt als volgt:

[...] als ik opstond, wegliep
zou hem dat misschien niet eens
opvallen, maar
toen keek hij mij recht aan,
merkwaardig
lege blauwe ogen, hij zei
ja jij kan er ook niks aan doen,
en ik voelde
de zonden van de wereld
rusten op mijn schouders

Juist het feit dat hij niets kan aanrichten, is wat Hesselinks 'ik' zo kenmerkt en misschien zo herkenbaar maakt. 'mijn gegons / is aan dovemansoren gericht', dicht hij, en daarin berustend blijft hij regelmatig onder zijn dekbed liggen.

Dit dekbed is ook een motief in de moeizame relatie tussen de 'ik' en een 'jij', die in de bundelafdeling 'Heimelijke recreanten' centraal staat. Op het moment dat de beide geliefden uit elkaar groeien, trekt de jij-figuur een dekbed over zich heen, en stelt het lyrisch ik ont-nuchterd vast: 'ik zag je slechts, de ogen dichtgeperst / mij in mijn eigen bed hardnekkig mijden'. De lezer is hierdoor niet verrast want de problematiek van de relatie blijkt al vroeg in de bundelafdeling uit het gedicht 'Een eerste eetafspraak', dat eindigt met de zinnen 'een ovenschotel van een verre toekomst / hangt boven ons hoofd en damp't en damp't'. Van dit fraaie beeld druip't de bindingsangst af, en het is uiteindelijk inderdaad de vrijheid die overwint.

Dat de jij-figuur voor Hesselinks 'ik' uiteindelijk onbereikbaar is, wordt heel mooi gereflecteerd in het gedicht 'Rondgang':

Nog zat je kalm te wachten, starend naar
de kringen op het tafelblad, toen ik
op de wc het sliertje mie ontdekte
stoffig maar ongebroken zag het
vanaf mijn linkerschoen de avond aan
de plooiën van een broek, grijsblauwe tegels
wat doorgekrast gescheld, toen ik probeerde
of het zich in de vorm van jouw profiel
je wipneus, lippen, de ronding van je kin
tegen de deur liet plakken, viel het prompt
tussen mijn schoenen, het ging geen
tweede keer
met mij de wereld rond

Uit het feit dat de poging om met een sliertje mie een portret te maken mislukt, zou je de conclusie kunnen trekken dat het Hesselinks 'ik' niet lukt grip te krijgen op zijn geliefde. Maar de passage kan ook in poëticaal opzicht geduid worden, waarbij ze de onmacht van de kunstenaar tot representatie thematiseert. Zo'n interpretatie gaat ver, maar bij nadere beschouwing zijn er in *Stil Alarm* meerdere momenten waarop gewezen wordt op het feit dat niet alles kan worden weerspiegeld of nagebootst. Zo verzucht de jij-figuur in het gedicht 'Alles behalve': 'wat jammer dat er niet wordt vastgelegd / hoe onze lijven over het tapijt / in telkens andere vormen en posities / liggen te kijken, praten, drinken, kijken.

Toch komt Hesselink in zijn beschrijvingen en vastleggingen een heel eind. In *Stil Alarm* wemelt het van de spitsvondigheden, fraaie beelden en trefzekere passages. Mij trof Hesselink nog sterker met zijn eigen taal dan als performer van Lucebert.

**Krijn Peter
Hesselink**

Stil Alarm

Nieuw Amsterdam,
Amsterdam, 2009

64 p. / € 14,90

